

Beslut

**efter granskning av elevers tillgång till läroböcker och
andra läromedel i grundskolan vid Påskbergsskolan F-
3 och fritidshem i Varbergs kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk granskning på Påskbergsskolan F-3 och fritidshem avseende verksamhetens kvalitet gällande elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel i grundskolan.

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i de utvalda skolornas arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se Bilaga 3). Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar eller låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Skolinspektionen bedömer att Påskbergsskolan F-3 och fritidshem i Varberg kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.
- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.
- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **den 1 juni 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas. Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer (dnr 2025:10017) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Bedömningsområden
Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel. • Sammanhang, progression och ämnesintresse • Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen • Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov • Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid
Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel. • Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel • Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel • Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel • Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Skolinspektionen bedömer att Påskbergsskolan F-3 och fritidshem i Varberg kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, observationer av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Sammanhang, progression och ämnesintresse

Granskningen visar att det skiljer sig åt mellan ämnen om lärare medvetet använder läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang, främja progression i elevernas lärande och stärka deras ämnesintresse i de olika teoretiska ämnena.

I intervjuer med både elever och lärare framkommer att eleverna i de flesta teoretiska ämnen använder relevanta läroböcker, men att det förekommer att lärare, i brist på läroböcker använder andra lärverktyg. I ämnet teknik finns enligt lärare exempelvis ingen ändamålsenlig lärobok och undervisningen baseras istället på kopierat material och arbetsuppgifter som lärarna själva har utformat. Lärare uppger att de inte är nöjda med den nuvarande läroboken i teknik och det är en utmaning att hitta en lärobok som är ändamålsenlig för ämnet. Lärare berättar också att det pågår ett arbete för att hitta en lämplig lärobok i ämnet teknik. I ämnet matematik utgår undervisningen främst från kopieringsunderlag och arbetsmaterial som är kopplat till en kommungemensam undervisningsmetod. Det framgår dock att denna metod inte täcker hela det centrala innehållet i kursplanen och att lärarna använder en lärobok i de delar där metoden inte räcker till. Läroboken är enligt lärare särskilt utformad för arbete i par, vilket innebär att eleverna arbetar två och två i samma lärobok. Eleverna har således ingen egen lärobok i matematik. Däremot har eleverna egna exemplar av läroboken i ämnena svenska och svenska som andraspråk. I de samhällsorienterande- och naturorienterande ämnena har eleverna tillgång till läroböcker, genom klassuppsättningar, då de läser ämnet. När lärarna samplanerar vilka ämnen som ska läsas i varje årskurs, säkerställer de att eleverna har tillgång till de läroböcker de behöver. Av intervju med lärare framgår att lärarna använder läroböcker av samma förlag på lågstadiet. Det vill säga att eleverna har tillgång till läroböcker i samma bokserie i ett ämne från årskurs 1–3.

Av intervjun med lärarna samt inkommen dokumentation som begärts in av huvudmannen framgår att läroböcker används på ett genomarbetat sätt för att skapa progression i elevernas kunskapsinhämtning. Lärare uppger att läroboken ger eleverna en överblick av ämnets innehåll. När lärarna ska gå igenom ett nytt område med eleverna är läroboken till hjälp för att skapa struktur och sammanhang. Flera lärare uppger att läroboken är pedagogiskt upplagd och gör det lätt för eleverna att ta till sig kunskaper på ett enkelt sätt. En lärare berättar att läroboken i samhällsorienterande ämnen inte bara fungerar som ett bra stöd för att förmedla faktakunskaper, utan även hjälper eleverna att utveckla sin läsförståelse. I intervjuerna med både lärare och elever framkommer att det finns en röd tråd för hur läroböcker ska användas i undervisningen på skolan. Exempelvis uppger lärare från årskurs 1–3 att läroböcker används i alla klasser. Vidare

beskriver lärare att de har pratat ihop sig om vilka läroböcker de ska använda så att det blir bra övergångar mellan årskurserna. Det skapar även överblick och sammanhang för eleverna. Av lärarintervjun framgår också att läroböcker används som en utgångspunkt för undervisningen och bidrar till att skapa en röd tråd för eleverna, även om det kan skilja sig något åt mellan ämnen i vilken utsträckning de används under vissa perioder. Såväl elever som lärare berättar att läroboken används på något vis i stort sett varje lektion, vanligtvis i kombination med lärverktyg. I elevintervjun berättar elever exempelvis att de får läsa i läroboken samt göra olika arbetsuppgifter såsom instuderingsfrågor, fördjupningsuppgifter och enklare test kopplat till det som läroboken behandlar. Elever beskriver att de får öva på att läsa i läroboken för att kunna ta till sig innehållet som ibland är svårt att förstå. Därutöver framkommer i intervju med lärarna att det gemensamma arbetet kring läroboken är av stor betydelse och att det inte går att låta eleverna endast arbeta ensamma med läroboken.

Vidare framgår i lärarintervjun att läroböckerna används som ett verktyg för att utveckla elevernas läsförståelse. Skolan deltar i ett projekt som syftar till att stärka elevernas förmåga att tolka och förstå innehållet i läroböckerna. Lärare berättar exempelvis att de arbetar med att ge eleverna träning i att utveckla strategier för att läsa mellan raderna och dra slutsatser utifrån underliggande budskap i texterna. Därutöver berättar lärarna att de inte sett någon skillnad mellan hur flickor och pojkar läser och tar till sig av innehållet i läroböcker. En lärare tillägger att pojkar möjligtvis tilltalas mer av att arbeta med digitala lärverktyg.

Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen

Granskningen visar att lärarna ger ändamålsenliga instruktioner till eleverna hur de ska använda läroboken på lektionen, men också för att få ämnesöverblick.

Av lärarintervjun framkommer att gemensamma diskussioner som förts i kollegiet angående användning av läroböcker har handlat om hur lärarna ska undervisa och instruera eleverna att använda läroböckerna. Elever beskriver i intervju att lärarna ger instruktioner om hur de ska läsa och använda läroboken under lektionerna. Som exempel tar eleverna upp att lärarna visar bilder från läroboken på projektorn och går igenom vad kapitlet i läroboken innehåller. Lärarna gör även korta muntliga sammanfattningar för att underlätta förståelsen och visar eleverna hur de kan tänka kring innehållet. Därefter har de ofta gemensam läsning av texten och eleverna får arbetsuppgifter kopplade till det aktuella kapitlet. Lärarna skriver instruktioner på tavlan och ger information om vilka sidor eleverna ska arbeta med. Av intervjun med lärare i årskurs 1–3 framkommer att de

lägger tid på att träna eleverna i hur de ska navigera i och använda läroböcker och tillhörande arbetsböcker.

Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov

Granskningen visar att lärare använder nivåanpassade läroböcker vilket ger eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar.

Lärare uppger i intervju att de i samband med kollegiala samtal om val av läroböcker har diskuterat att de läroböcker som de använder är nivåanpassade utifrån elevernas olika förutsättningar. Ett exempel är att det i ämnet svenska finns läroböcker med olika nivåer som eleverna kan arbeta efter. I samhällsorienterande och naturorienterande ämnen har eleverna vid behov tillgång till inläst lärobok. Lärarna kompletterar även läroböckerna med eget material. Av inkommen dokumentation som begärts in av huvudmannen framgår att skolan har anpassade läroböcker för enskilda elever samt andra lärverktyg som komplement. Därutöver framkommer i rektorsintervjun att lärarna samarbetar med specialläraren gällande hur läroboken ska användas av elever som har behov av stödinsatser.

I intervjuer med lärare och elever framkommer att lärare använder läroböcker på ett varierande sätt så att eleverna har möjlighet att utveckla kunskaper både enskilt och tillsammans. Lektionerna innehåller exempelvis genomgångar med hela gruppen utifrån läroboken följt av att eleverna får arbeta enskilt, i par eller grupp under ledning av läraren.

Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid

Granskningen visar att eleverna har tillgång till och ges möjlighet att använda läroböcker utanför lektionstid, till exempel vid läxor.

Av såväl lärarintervju som elevintervju framgår att eleverna har tillgång till egna exemplar av läroböcker i svenska, samhällsorienterande ämnen, naturorienterande ämnen samt arbetsbok i matematik. I årskurs 3 har eleverna även tillgång till läroböcker i engelska. Lärarna uppger i intervju att eleverna framför allt har läxa i svenska och att de uppmuntrar eleverna att arbeta med läsläxan utanför lektionstid. Rektorn betonar i intervjun att tillgången till läroböcker ska vara så god att eleverna ges möjlighet att ta hem dem. Läroboken gör skolarbetet mer konkret för eleverna och det blir lättare för vårdnadshavare att prata med eleverna om vad de arbetar med i skolan. I de ämnen där läroböcker används uppger eleverna att de ges möjlighet att nyttja dessa både under och utanför lektionstid, såväl i skolan

som i hemmet. Vidare framgår att lärarna ger elever och vårdnadshavare instruktioner om hur de ska arbeta med läroböcker i hemmet då eleverna har läxa eller hemuppgifter. Exempelvis går läraren igenom kapitlet i skolan och förklarar de svåra orden i texten.

Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn delvis styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker. Samtidigt framkommer att det saknas läroböcker i vissa teoretiska ämnen.

Av intervju med lärare och rektorn framgår att rektorn bedriver ett aktivt arbete för att alla elever ska få tillgång till pedagogiskt ändamålsenliga läroböcker. Rektorn samverkar med lärare och speciallärare i arbetet med att planera inköp av läroböcker. I intervjuer med lärare och rektorn framkommer att rektorn ser till att ekonomiska medel fördelas för att köpa in läroböcker som behövs i undervisningen ifrån årskurs 1–3. När nya elever börjar under läsåret köps fler läroböcker in.

Lärare uppger i intervju att eleverna har egna läroböcker i svenska och svenska som andraspråk. I engelska har eleverna en egen lärobok från årskurs 3. I matematik har eleverna en egen arbetsbok, men då läroboken är skriven för arbete i par får eleverna dock dela på ett exemplar och har således inte tillgång till en egen lärobok. Eleverna har heller inte tillgång till någon lärobok i teknik. I naturorienterande och samhällsorienterande ämnen finns det en klassuppsättning av läroböcker per årskurs som delas mellan parallellklasserna och eleverna har egna exemplar under perioden som de läser ämnet.

Av Skolinspektionens observation i den fysiska lärmiljön med fokus på läroböcker framkommer att det finns klassuppsättningar av läroböcker för årskurs 1–3. Läroböckerna finns tillgängliga för eleverna genom att eleverna har egna exemplar och en majoritet av böckerna finns i elevernas klassrum alternativt i angränsande arbetsrum samt förråd.

Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn tar ansvar för att göra lärarna delaktiga i valet av vilka läroböcker som kan användas för att nå utbildningens mål.

I intervjuerna med rektorn och lärare framkommer att en lärare på skolan ansvarar extra för inköp av läroböcker för årskurs 1–3. När nya läroböcker ska köpas in utser skolledningen en arbetsgrupp av lärare som får i uppdrag att välja ut och köpa in läroböcker inklusive lärarhandledningar.

Detta arbete sker i dialog med rektorn och speciallärare. Rektorn uppger att huvudmannen har initierat en skolgemensam undervisningsmetod i matematik. Denna metod inkluderar lärarhandledningar, kopieringsunderlag, digitala resurser och strukturerade lektionsupplägg och syftar till att skapa en enhetlig struktur för undervisningen. Det framgår dock att metoden saknar delar av det centrala innehållet i kursplanen för matematik. För att säkerställa att eleverna får undervisning som motsvarar hela det centrala innehållet har rektorn beslutat att lärarna ska välja samt använda en lärobok som täcker upp detta.

Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete gällande användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov.

I intervju med både lärare och rektorn framkommer att rektorn leder arbetet för att säkerställa likvärdigheten i undervisningen från årskurs 1–3 på skolenheten. Rektorn organiserar arbetet så att lärarna gemensamt diskuterar användningen av läroböcker och därigenom utvecklar en gemensam och sammanhållen syn. Ett exempel är de samtal lärarna har fört kring hur de ska använda läroboken för att stärka elevernas läsförmåga. Rektorn deltar aktivt i dessa diskussioner. Av intervju med lärare framgår även att lärarna använder läroböcker i samma serie i årskurs 1–3 så att det bildas en röd tråd för eleverna genom hela lågstadiet. Vidare ingår skolans speciallärare i ett kommungemensamt nätverk, där samtal frågor om läroböckernas roll i undervisningen diskuteras. Rektorn betonar i intervjun att ett arbete som syftar till att öka samordningen kring vilka läroböcker som ska användas pågår.

Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn inte ser till att lärarna systematiskt utvärderar hur läroböcker fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen.

I intervjuer med lärarna och rektorn framkommer att frågor som rör tillgång till och användning av läroböcker tas upp under lärarnas ämnesdidaktiska mötestid. Dessa diskussioner rör bland annat läroböckernas kvalitet och hur de används i undervisningen.

Rektorn uppger att flera av läroböckerna nyligen har köpts in och ännu inte utvärderas, men att det ska göras. Vidare framgår av rektorsintervjun att

specialläraren använder läroboken vid uppföljning av elevernas kunskapsutveckling. Förvisso diskuteras läroböcker ofta på skolenheten men rektorn har dock inte gett några instruktioner till lärarna gällande uppföljning eller utvärdering av läroböcker. Det framgår heller inte av intervjuerna eller av dokumentation som begärts in från huvudmannen att rektorn initierat någon systematisk uppföljning av resultat från sådana utvärderingar.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 1

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Av läroplanen framgår att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning samt att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹ Av läroplanen framgår vidare att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Eleven ska successivt få fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar samt få möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.²

Motiveringen till utvecklingsområdet är att undervisningen i några ämnen saknar läroböcker och främst bygger på lärverktyg. När läroböcker inte används i undervisningen blir det svårare för eleverna att få struktur och överblick i sina studier. Läroböcker kan vara en gemensam utgångspunkt som gör det lättare att förstå sammanhang, repetera och fördjupa kunskaper. Utan dem riskerar eleverna att tappa orienteringen i stoffet och får svårare att följa en tydlig utveckling i sitt lärande.

¹ Lgr 22, avsnitt 2.8, Rektorns ansvar.

² Lgr22, avsnitt 2.2, Kunskaper Riktlinjer.

Genom att använda läromedel och tillhörande lärarhandledningar kan dessa stödja lärandet på olika sätt. Bland annat kan ändamålsenliga läromedel skapa sammanhang och ge en överblick och på så sätt främja lärandet. Lärarna kan med hjälp av lärarhandledningar planera en undervisning som ger eleverna sammanhang och överblick. Eleverna kan genom läromedel få succesivt alltmer utmanande uppgifter och texter vilket gynnar deras kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna använder läroböcker samt att lärare medvetet arbetar med texterna i dessa läromedel för att ge eleverna sammanhang och struktur. Ett sådant arbete kan bidra till elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer. Det kan också handla om att rektorn ser till att lärare får tillgång till lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Skolverket har material som kan användas i detta.³

Utvecklingsområde 2

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Av läroplanen framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna. Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁴

³ [Strukturerad undervisning - en modell i sex steg - Skolverket](#) hämtad 2025-12-18

⁴ Lgr 22 avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att eleverna i årskurserna 1–3 inte har tillgång till läroböcker i teknik. Intervjuer med lärare och elever visar att skolan i stället använder andra lärverktyg i ämnet. Eleverna har heller inte tillgång egna läroböcker i matematik utan två elever delar på ett exemplar.

Genom att öka tillgången till läroböcker ger det elever en grundläggande utgångspunkt för undervisningen, oavsett tidigare kunskaper vilket är i linje med läroplanens mål om en likvärdig utbildning för alla. Läroböcker som är författade av ämnesexperter och granskade av fackgrupper säkerställer att innehållet är korrekt, sakligt och i linje med skollagen och läroplanens krav på objektivitet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Utvecklingsområde 3

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Av läroplanen framgår att rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna.⁵ Av förarbetena framgår att en definition av begreppen lärobok, läromedel och lärverktyg i skollagen kan bidra till möjligheten att systematiskt och kontinuerligt kunna följa upp tillgång och användning av läromedel utifrån likvärdighet och skolans kompensatoriska uppdrag.⁶

Motiveringen till utvecklingsområdet är att granskningen visar att även om läroböcker diskuteras inom ramen för skolas organisation styr rektorn inte arbetet på så vis att det sker en systematisk uppföljning, utvärdering eller analys av tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel på skolenheten av lärarna.

⁵ Lgr 22 avsnitt 2.8 Rektorns ansvar

⁶ prop. 2023/24:21 s. 27

Genom att rektorn ger lärare större möjlighet att utvärdera lärobokens kvalitet, pedagogiska upplägg och anpassning till elevernas behov, kan analysen av utvärderingens resultat leda till ett väl underbyggda beslut gällande eventuella utvecklingsåtgärder.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna ges förutsättningar att systematiskt följa upp, utvärdera och analysera resultaten samt vid behov vidta åtgärder avseende tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel på skolenheten. Sådana förutsättningar kan vara schemalagda möten för läromedelsdiskussioner, etablering av arbetsgrupper eller stöd i form av riktlinjer och resurser för att effektivisera processen. Skolverket har material som kan användas i detta.⁷

På Skolinspektionens vägnar

X Susanne Lindberg Åkerberg

Beslutsfattare

Signerat av: Susanne Lindberg Åkerberg

X Janette Örning Alm

Föredragande

Signerat av: Janette Örning Alm

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredarna Ewa Mölleryd och Johan Björnberg deltagit.

⁷ [Systematiskt kvalitetsarbete - Skolverket](#) hämtad 2025-12-18

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.⁸ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande⁹:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.¹⁰

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.¹¹ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse.

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹²

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,

⁸ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

⁹ 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

¹⁰ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

¹¹ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

¹² Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹³

¹³ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Påskbergsskolan F-3 och fritidshem den 11 november 2025. Besöket genomfördes av utredarna Janette Örning Alm och Johan Björnberg.

Skolenheten är en kommunal skola verksam i Varberg kommun med förskoleklass och grundskola, årskurserna 1–3. Förskoleklass har inte ingått i granskningen. Det går cirka 170 elever i årskurserna 1-3.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En observation av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel.
- En gruppintervju med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En intervju med rektorn.
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i skolors arbete för att ge eleverna tillgång till och användning av läroböcker och andra läromedel i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier.

Frågeställning

I vilken utsträckning får eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål?

Kvalitetskriterier

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel.	Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel i undervisningen på ett sätt som skapar överblick och sammanhang i ämnet.	Rektorn styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel på ett sätt som ger eleverna möjlighet till progression samt stärker elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer.	Rektorn tar ansvar för att lärarna är delaktiga i valet av läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel för att utveckla elevernas läsförståelse.	Rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov.
Lärarna ser till att eleverna får ändamålsenliga instruktioner i hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen.	Rektorn ser till att lärarna utvärderar hur läroböcker och läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen. Rektorn använder resultaten i skolans utvecklingsarbete.
Lärarna ser till att elever använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov.	
Lärarna ser till att eleverna får använda läroböcker och läromedel utanför lektionstid och uppmuntras använda dem utanför lektionstid för att befästa sina kunskaper.	